HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נותנין מזונות לנכרי בחצר. בשבת[א] אפילו נכ"ם דרגיל לאוכלו מידי[ב] ודוקא מזונות אבל שאר תפיסי[ג] אסורים אפילו נכ"ם דלא שרי נ"ש בשבת אבל בשבת נמי[ד] ודוקא מזונות שנתנן לנכרי בחצר[ה] ומזונות לנכרי בשבת הם כיון דאין מזונותיהן הכרח[ו] ובפ"ב דביצה (דף כא.): למזונות אני מת נכרי מזונות שאין ליתפס בהן כלל מדרבנן כדפרישית לעיל ליתפס בהן מזונות לפני מיתת מזונותיו עליך ה"ג ה"ל למיסר בנכרי וי"ס לומר כיון דמפרנסים עניי נכריס עם עניי ישראל[ז] משום דרכי שלום מצינ קצת מזונותיו עליך לענין מיסור טורפת שבות דרבנן[ט] אבל לענין עשיית מלאכה בי"ט דהוי מיסור לחומיית לגמ חצר:

כותח הבבלי וכל מיני כותח אסור למכור ל' יום קודם הפסח: ת"ר [א]נותנין מזונות לפני הכלב בחצר נטלו ויצא אין נזקקין לו [ב]כיוצא בו נותנין מזונות [ג]לפני הנכרי בחצר נטלו ויצא אין נזקקין לו הא תו למה לי היינו הך מהו דתימא האי רמי עליה והאי לא רמי עליה קמ"ל: ת"ר [ד]לא ישביר אדם כליו לנכרי בע"ש בד' ובה' מותר ביוצא בו אין משלחין איגרות ביד נכרי בע"ש בד' ובה' מותר אמרו עליו על ר' יוסי הכהן ואמרי לה על ר' יוסי החסיד שלא נמצא כתב ידו ביד נכרי מעולם ת"ר [ה]אין משלחין איגרת ביד נכרי ע"ש אא"כ קוצץ לו דמים ב"ש אומרים כדי שיגיע לביתו וב"ה אומרים כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה והלא קצץ אמר רב ששת ה"ק ואם לא קצץ בית שמאי אומרים עד שיגיע לביתו ובית הלל אומרים [ו]עד שיגיע לבית הסמוך לחומה [א] והאמרת רישא אין משלחין לא קשיא [ה]הא דקביע בי דואר במתא והא דלא קביע בי דואר במתא: ת"ר [ז]אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת במה דברים אמורים לדבר הרשות אבל לדבר מצוה שפיר דמי ופוסק עמו על מנת לשבות ואינו שובת דברי רבי רשב"ג אומר אינו צריך ומצור לציידן אפילו בע"ש מותר: ת"ר [ח]אין צרין על עיירות של נכרים פחות מג' ימים קודם לשבת ואם התחילו אין מפסיקין וכן היה שמאי אומר [ט]עד רדתה אפי' בשבת: אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו וכו': תניא [י]א"ר צדוק כך היה מנהגו של בית רבן גמליאל שהיו נותנין כלי לבן לכובס ג' ימים קודם לשבת וצבועים אפילו בע"ש ומדבריהם למדנו שהלבנים קשים לכבסן יותר מן הצבועין אבי הוה יהיב ליה ההוא מנא דצביעא לקצרא אמר ליה [יא]כבר קדמוך רבנן אמר אבי האי מאן דיהיב מנא לקצרא במשחא ניתיב ליה ובמשחא נשקול מיניה דאי טפי אפסדיה דמתחיה ואי ביציר אפסדיה דכווציה: ושוין

אלו ואלו שטעונין כו': מאי שנא כולהו דגזרו בהו ב"ש ומ"ש קורות בית הבד ועיגולי הגת דלא גזרו הנך דאי עביד להו בשבת מיחייב חטאת גזרו בהו ב"ש ע"ש עם חשכה קורות בית הבד ועיגולי הגת דאי עביד להו בשבת לא מיחייב חטאת לא גזרו מאן תנא דכל מידי דאתי ממילא שפיר דמי יוסי [יב](בר) חנינא רבי ישמעאל היא דתנן [יג]השום והכורס והמלילות שרסקן מבעוד יום רבי ישמעאל אומר [יד]יגמור משתחשך ורבי עקיבא אומר

א) [תוספתא פי"ד], ב) [תוספתא עירובין פ"ג], ג) [תוספתא פ"ח], ד) [ב"ב קמז. תולין קה.], ה) [ל' הרמב"ן], ו) עיין פ"ב מי"ג, ז) [פסחים מב.], ח) [ניטין סא.], ט) [ועי"ע תוס' עירובין מג. ד"ה אלמא], י) לפ"ז יגמור כל"ל מהרש"ל,

תורה אור השלם

1 רק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אֹתוֹ תַשְׁחִית וְכָרַתָּ וּבָנִיתָ מָצוֹר עַל הָעִיר אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּהּ: דברים כ כ

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה השום וכו' נפגעים ופרישים ועולדין:

גליון הש"ס

גמ' לפני הנכרי בחצר. עי' לעיל דף ג ע"א תוס' ד"ה בפא לניחא:

לעזי רש"י

פילג"א [פיליג"א]. לב יט.

מוסף רש"י

כותח הבבלי. נותנין בו פירורי לחם ותקוה משום תמך (פסחים נא:). **שלשים יום.** דס"ל כ"ש חס ליט נאכל מהר, שאין מוכלין אותו אלא מעט מעט, ואי אלמלא יום מעשה שהל עליו מוכח בעור משמולאין בהלכות הפסח (שם). **עד רדתה.** לשון רדיו, שהוא כפופה לך (דברים כ כ). **לא מחייב חטאת.** לפי ר"י לעיל יח ב.

רבינו חננאל

נתינת מזונות לפני גוי בחצר או לפני כלב מותר, ואם נטל ויצא אין נזקקין לו. ת"ר לא ישביר אדם כליו לגוי בע"ש כו'. ת"ר אין משלחין אגרת ביד גוי בע"ש כו'. אוקימנא בדברי בית הלל אי לא קבוע דואר במתא, פי' איש יודע שכל כתב אילייו יובל, והוא המשכיר ומשלח כל אגרת למי שנשתלחה לו, אין משלחין אא"כ קצץ שכר לשליח, או אם יכול השליח להגיע במקום שהוא שרוי (בן) [בו] מי שהאגרת שלוחה אליו מבעוד יום ואפילו בבית הסמוך לחומה. ואי קבוע דואר במתא כענין שפירשנו למעלה אע"פ שלא קצץ שרי, דהא אגרת לבי דואר שדורה ובי דואר הוא במתא בהדיה. ואם קצץ שכר המשלח לשליח, בין יש בי דואר, בין אין שם בי דואר בין מגיע אצל מי שנשלחה לו בין אין מגיע מותר. אמרו על יוסף הכהן החסיד שלא נמצא כתב ידו ביד נכרי מעולם. הא דתנן נתינת כלי לבן לכובס נכרי, פשוטה היא. הא דתנו רבנן אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת, יש מי שאומרים בזמן שגוששת ואין תחומין נוגעו בה, אבל למעלה מי' פרסים לא גזרו, ומשום גזירת הכי נהגו להפליג בים הגדול. ת"ר אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת בד"א לדבר הרשות אבל לדבר מצוה מותר, ופוסק עמו לשבות ואינו שובת דברי רבי, רשב"ג אומר אינו צריך לפסוק, והלכתא כרשב"ג דכי קיי"ל הילכתא כר' מחבירו, ולא מאבוי. וכבר פירשנוהו

קמה א ב מיי' פ"ו מהל' שבת הלכה כג סמג לאוין סה טור שו"ע או"ח סימן שכה סעיף ג:

קמג ג ד ה מיי' שם הלכה כ סמג שם טוש"ע או"ח סימן רמו סעיף ג:

קמד ו מיי' פכ"ד מהלכות שבת הל' ו ופ"ל שם הלכה יג סמג עשין לו סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן רמח סעיף ג:

קמה ז מיי' פ"ב מהל' שבת הלכה כה ופ"ל הלכה יג ופ"ו מהל' מלכים הלכה יא טור או"ח סימן רמט:

קמה ח מיי' פכ"ד מהל' שבת הלכה טז טור ושו"ע או"ח סימן רנב סעיף ה ופסקן שב סעיף ג:

תוס' ישנים

א) פיסה דלעלא ריפה ס"ק לין מצלמין בשמיעו יכול להגיע מלא ס"ק קלן שם יכול להגיע בשבת מלא קלן שם יכול להגיע דשרי ויש ספרים דגרסי ואסתיע לשון מצלמין ושייט בריפה דלעילא דמיומא ס' ואין להגיע ה"ר יהודה כנסמרו:

מוסף תוספות

א. מיירי ודברי הכל היא. תוד זמנו של שבת סי' ני"ג. ב. ויכול לאכלו בחצר. תוד זמנו של שבת סי' ני"ג. ג. העשויים להוליכן למקום אחר, א"נ מזונות מרובין שאין יכול לאוכלן מיד וצריך להוליכו מיד עמו. תוד זמנו של שבת סימן ני"ג. ד. שכבר יצא מרשות ישראל מבעוד יום, וכשנבנסה שבת אינו ישראל אלא של נכרי. תוד"ה הלל שבת סי' ני"ג. ה. דהשתא ודאי מיחזי כמולייך בשליחותו של ישראל בשבת עכ"ל. תוד"ה הלל שבת סי' ני"ג. ו. דגזיר לא רמי עילויה. ניטב"פ. ז. גבי לכם ולא לגוים מרבה אני את הכלבים שמזונותם עליך ומוציא וכו'. כמ"פ. תוד"ה הלל. דת"ר (גיטין סא.), גבי חזיר אין שייך דרכי שלום וכו' ותו שנראה כמגדל חזיר. תוד"ה הלל שבת סי' ני"ג. י. ברייגשבורק. תוד"ה שם. יא. וישׂ שנחלק עליהן]. תוד"ה שם. יב. לשלוח לעכו"ם עי"י עכו"ם ביו"ט אם ישלח אחריו. תוד"ה שם. יג. דקיי"ל (ביצה יב.) יש שיורוי והוצאה ליו"ט והרי הוא אב מלאכה כמו שחיטה אפייה לישה ובישול שאסורין לעשות בשביל העכו"ם. תוד"ה שם. יד. [ד]אחרי שהרב פי' עירוב והוצאה ליו"ט ואפ"ה מותר לשלוח ע"י עכו"ם ביו"ט, מעתה יש לך לומר. תוד"ה שם. טו. כדפרישו קצת רבנן ז"ל דמשמע מפרש"י ז"ל (בד"ה לא) דאיסורא. ניטב"פ. טז. ושכירות לאו דוקא. ניטב"פ. דאי כב"ש אתיא הוה ליה להש"ס למימר הא מני ב"ש היא, ומדקבעיא בגמרא בסתם משמע דאליבא דהלכתא היא. פסקי כהנ"פ סימן נ"ג. יז. ואפילו בראשון. כהנ"פ. יח. הנכרין כמו שפי' ר"י ז"ל דדווקא נקט שכירות. ניטב"פ. יט. למאן [ואתיא]. ניטב"פ. כ. דאיה ליה שביתת כלים. תוס' כהנ"פ. ובכלים שאין עושין בהן מלאכה כגון מטה ושולחן וכסא או. כהנ"פ. כ. ומשום שכר כליו נגעו בו שאסור לו כמו שכר גופו שהוא אסור לו אלא א"כ הוא בהבלעה. ניטב"פ. כא. בערב שבת משום מראית העין. תוס' כהנ"פ. [אך עי' בשאר לתוספות דמעמיד בתוך סי' שבת ולא רק בשל שבת בתחילת היום]. כב. דאיירי. תוס' כהנ"פ. כג. אינו נוטל שכר שבת היה שכיר חדש שכיר שנה נוטל ממנו שכר שבת, ואפ"ה בע"ש אסור דנראה כמשכיר לו לצורך שבת וכעומד ונוטל ממנו שכר שבת, ודוקא לגוי אבל לישראל מותר אפילו בע"ש לא חשיד למיתן לו שכר שבת ושכיר שבת לא לחודש או או לשבת שרי. כהנ"פ. כד. אסירא. תוס' כהנ"פ. כה. דלא דמי לשאלה דלעיל (יח:) דהתם משום הוצאה. תוס' כהנ"פ. [ועי"ש בגיל מתוד"ה ולא יפתנון]. כו. דכיון דקצץ גוי בדנפשיה קא טרח ואין לישראל שום היזק במה שהגוי עושה בהן בשבת וכו'. כהנ"פ. כז. דשרו ברישא קצץ בכל ענין, אבל בית שמאי לא עדיף קצץ ממכר דאסרי לעיל, וכי משני נמי הכי קאמר אם לא קצץ אבית הלל קאי. תוס' כהנ"פ. כח. ונראה דהא דאסרי רבנן ללכת בספינה. תוס' כהנ"פ. ל. על פני המים. תוס' כהנ"פ. ואסור בזירה שמא יעשה חבית של שייטין, אי נמי שמא ינהיג הספינה והוי כמוליכה ארבע אמות בכרמלית. תוס' עיינתו מן. כהנ"פ. לא. דעייל במברא. תוס' כהנ"פ. לב. ושרי משום דהערמה בדרבנן הוא וצורבא מרבנן לא אתי למיעבד לכתחילה. תוס' עיינתו מן. ואי איכא איסור תחומין לא היה מערים לצאת חוץ לתחום. תוס' כהנ"פ. לג. ומיהו בריבעי שרי לכלולי האי לא אחמור רבנן. תוס' כהנ"פ. לד. לא יגמור בידים קאמר, דאע"ג דמדאורייתא שרי כיון שריסקן, לכתחילה מיהא אסור לסחוט בידים, דאפילו בית הלל לא שרו אלא שיגעה קורות מערב שבת אבל בידים לא שרי בשבת, והאי דקאמר יגמור. תוס' כהנ"פ. לה. ר"ש ור"ת ז"ל. מי' כהנ"פ. [ן"ק]. לו. א"כ. מי' כהנ"פ. לז. מהכא. תוס' כהנ"פ. לח. [ן]מתני' ר' ישמעאל היא. מי' כהנ"פ. לט. דאי עביד בשבת חייב חטאת ואפילו הכי אמר יגמור דסבירא ליה. מי' כהנ"פ. מ. וכ"ת א"כ מאי אירא ריסקן אפי' לא ריסקן נמי, [ל"ק]. תוס' כהנ"פ. מא. ועוד אורחא דמילתא נקט דדרך לריסקן תחלה. תוס' כהנ"פ. מב. ומותר לשתות משקה היוצא מבית הבד היכא שריסקן מערב שבת. תוס' כהנ"פ. מג. דלית להו שביתת כלים. דהא מתלמידיו של ר"ה הוא. ניטב"פ. מד. ואע"פ שריסקן מבעוד יום. תוס' כהנ"פ. מה. והשתא ניחא נמי דמיירי מחלות דבש שריסקן אסורין ור' אלעזר מתיר, דבאיסור והיתר של המשקין קא שקיל וטרי. תוס' כהנ"פ. מו. היינו שמותר לגמור. מי' כהנ"פ. מז. ומתני' במחוסרין ריכה, ור' יוסי בר' חנינא נמי הכי סבירא ליה. מי' כהנ"פ. מח. דרבי ישמעאל היא. מי' כהנ"פ. מט. חטאת, וכיון שכן בדין הוא דלודי להו בית שמאי לבית הלל וכו' והיינו טעמיה דר' יוסי בר' חנינא. מי' כהנ"פ. נ. [ד]רבי אלעזר לא ניחא ליה בהכי ואמר כיון דודאי רבי ישמעאל דקאמר יגמור לא שרי אלא במחוסרין שחיקה ואפי' ר"י בר' חנינא מודה בהכי, מנא ליה לר' יוסי בר' חנינא. מי' כהנ"פ. נא. לא מחייב חטאת, דילמא חיובי. מי' כהנ"פ. נב. ולא אתיא מתני' כותיה. מי' כהנ"פ. נג. אין מחוסרין. מי' כהנ"פ. נד. ומשום לתא דידהו גזר נמי אשאין מחוסרין ריכה. מי' כהנ"פ.